

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΕΥΧΟΣ 35 – ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2017

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΉ ΕΡΕΥΝΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Σε αυτό το τεύχος της «Οικονομικής Έρευνας» παρουσιάζονται αποτελέσματα από αναλύσεις που αφορούν διάφορες πτυχές της κυπριακής οικονομίας. Συνοπτικά:

- Προτείνουμε μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας και συζητούμε τις δυνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και την οικονομία.
- Εξετάζουμε τη μεταβλητότητα στις τιμές των ακινήτων στην Κύπρο, χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία Markov Switching ARCH.
- Παρουσιάζουμε μια σύνοψη των μεταρρυθμίσεων και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει το κυπριακό σύστημα κοινωνικής προστασίας.
- Αναλύουμε τις επιπτώσεις της εξόδου της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Διερευνούμε τους παράγοντες των προτιμήσεων αναδιανομής του πλούτου στην Κύπρο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• Η οικονομική βιωσιμότητα μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας στην Κύπρο	2
• Μεταβλητότητα στις τιμές των κατοικιών στην Κύπρο	3
• Το σύστημα κοινωνικής προστασίας στην Κύπρο μετά την κρίση: προκλήσεις και πολιτικές	4
• Επιπτώσεις της εξόδου της Βρετανίας από την ΕΕ	5
• Προτιμήσεις αναδιανομής στην Κύπρο	5
• Νέα του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών	6
• Νέα του Τμήματος Οικονομικών	7

Η οικονομική βιωσιμότητα μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας στην Κύπρο

Θ. Ζαχαριάδης

Η εξοικονόμηση ενέργειας είναι συχνά ο πιο αποτελεσματικός οικονομικά τρόπος για αύξηση της ενεργειακής παραγωγικότητας σε μια οικονομία. Ταυτόχρονα μπορεί να αποφέρει πολλαπλά παράπλευρα οφέλη, όπως μείωση της ρύπανσης, βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας και του εμπορικού ισοζυγίου, καθώς και να συμβάλει στην προσαρμογή μιας χώρας στην κλιματική αλλαγή.

Η Κύπρος χαρακτηρίζεται από χαμηλή παραγωγικότητα στη χρήση ενέργειας, αφενός λόγω του νησιωτικού της χαρακτήρα, που απαιτεί τη χρήση αεροπλάνων για τις διεθνείς μεταφορές επιβατών, και αφετέρου λόγω συνηθειών και πολιτικών αποφάσεων που διαμορφώθηκαν εδώ και πολλά χρόνια – π.χ. η μέχρι πρόσφατα απουσία κανονισμών θερμομόνωσης σε κτίρια, έλλειψη δημόσιων μέσων μεταφοράς κλπ.

Πρόσφατα, με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του γερμανικού Υπουργείου Οικονομίας και Ενέργειας, διενεργήθηκε λεπτομερής ανάλυση του δυναμικού εξοικονόμησης ενέργειας στην κυπριακή οικονομία, με έμφαση στον κτιριακό τομέα. Στη μελέτη αυτή έγινε χρήση τεχνολογικών μοντέλων που προσομοιώνουν την ενεργειακή συμπεριφορά χαρακτηριστικών κτιρίων που απαντώνται στην Κύπρο, διαφόρων τύπων, μεγεθών και ηλικιών. Στη συνέχεια, λαμβάνοντας υπόψη τεχνικά και οικονομικά στοιχεία από την κυπριακή αγορά, και συνυπολογίζοντας περιορισμούς αναφορικά με τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους, η μελέτη κατέληξε σε:

- εξακρίβωση του μέγιστου διαθέσιμου δυναμικού εξοικονόμησης ενέργειας στην Κύπρο,
- εκτίμηση των ρεαλιστικών δυνατοτήτων για εξοικονόμηση ενέργειας,
- κατάταξη των πιθανών ενεργειακών παρεμβάσεων ανάλογα με διάφορους εναλλακτικούς δείκτες οικονομικής βιωσιμότητας και αποτελεσματικού κόστους (cost-effectiveness),
- ενσωμάτωση των παραπάνω αναλύσεων σε μοντέλο μακροπρόθεσμων ενεργειακών προβλέψεων, και
- συμπεράσματα πολιτικής ως προς τις προτεραιότητες των κυπριακών αρχών σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας.

Από την ανάλυση που διενεργήθηκε, προκύπτει ότι υπάρχει μεγάλο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας στην Κύπρο, τόσο σε οικιστικά κτίρια όσο και σε κτίρια του τριτογενούς τομέα της οικονομίας. Οι δύο αυτοί τομείς (οικιακός και τριτογενής) καταναλώνουν το 30% της συνολικής ενέργειας που χρησιμοποιείται στη χώρα, και ειδικότερα ευθύνονται για το 80% της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρισμού.

Συνεπώς, η αξιοποίηση των δυνατοτήτων αύξησης της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την ενεργειακή παραγωγικότητα της κυπριακής οικονομίας. Από άποψη κόστους-αποτελεσματικότητας, οι πιο κατάλληλες παρεμβάσεις είναι η θερμομόνωση της οροφής των κτιρίων και η αντικατάσταση των συστημάτων θέρμανσης, ψύξης και φωτισμού με νέα πολύ υψηλότερης ενεργειακής απόδοσης. Αντίθετα, πιο δραστικές παρεμβάσεις στον κτιριακό τομέα έχουν συνήθως χαμηλότερη αποτελεσματικότητα ως προς το κόστος τους.

Η αξιοποίηση αυτού του δυναμικού εξοικονόμησης ενέργειας απαιτεί σημαντικούς πόρους για τη διενέργεια ενεργειακών αναβαθμίσεων στα υφιστάμενα κτίρια. Αυτοί οι πόροι θα πρέπει να προέρχονται όχι μόνο από δημόσιες δαπάνες, αλλά και από επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα. Για το σκοπό αυτό, απαιτούνται ευέλικτα χρηματοδοτικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται ήδη σε άλλες χώρες. Σημαντική συνεισφορά στη βελτίωση της ενεργειακής παραγωγικότητας της οικονομίας οφείλει να έχει και ο τομέας των μεταφορών, που ευθύνεται για τη μισή περίπου τελική κατανάλωση ενέργειας στην Κύπρο. Χωρίς αισθητή αύξηση της ενεργειακής απόδοσης στον τομέα των επιβατικών και εμπορευματικών μεταφορών, η Κύπρος θα εξακολουθεί να μένει πίσω στις προσπάθειες για τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών ρύπων.

Σε κάθε περίπτωση, αν οι υπάρχουσες τάσεις συνεχιστούν τα επόμενα χρόνια, είναι βέβαιο ότι η Κύπρος δεν θα μπορεί να επιτύχει τους δεσμευτικούς στόχους της ως προς την εξοικονόμηση ενέργειας και τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα μέχρι το έτος 2030. Αυτό αναδεικνύει για μια ακόμα φορά την ανάγκη, μαζί με νομοθετικές και χρηματοδοτικές πρωτοβουλίες, για μια «πράσινη φορολογική μεταρρύθμιση», που θα δίνει συγκεκριμένα κίνητρα για αύξηση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς της κυπριακής οικονομίας, μειώνοντας το φορολογικό βάρος της εργασίας και αυξάνοντας την αντίστοιχη επιβάρυνση των δραστηριοτήτων εκείνων που σπαταλούν ενέργεια και φυσικούς πόρους. Σχετική εισήγηση αναφέρθηκε στο τεύχος 33 (Οκτωβρίου 2016) του παρόντος Ενημερωτικού Δελτίου.

Περισσότερες λεπτομέρειες για τις παραδοχές και τα αποτελέσματα της μελέτης παρουσιάζονται στο Zachariadis, T., Michopoulos, A., Vougiouklakis, Y., Struss, B., Piripitsi, K. and C. Ellinopoulos (2017). [In-Depth Assessment of the Energy Efficiency Potential in Cyprus](#). Economic Analysis/Policy Papers, 06-2017.

Μεταβλητότητα στις τιμές των κατοικιών στην Κύπρο

Χ. Σ. Σάββα και Ν. Α. Μιχαήλ

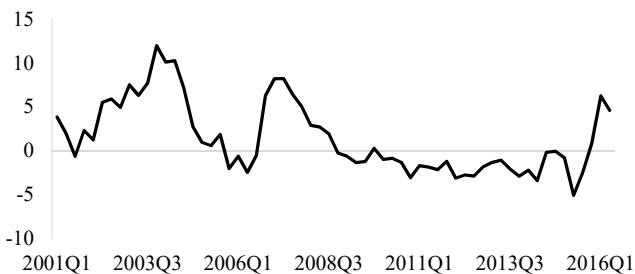
Η αγορά κατοικιών αποτελεί ιδιαίτερο θέμα έρευνας για πολλές χώρες. Από την πλευρά του δημόσιου τομέα, η συγκεκριμένη αγορά είναι πολύ σημαντική για το κράτος, αφού του προσφέρει ένα μεγάλο μέρος των εσόδων του (μέσω φορολογιών, χαρτοσημάνσεων και τελών που αφορούν στις αγοραπωλησίες κατοικιών). Από την πλευρά των νοικοκυριών, η κατοικία αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος του πλούτου τους, καθώς και το κυριότερο μέσο εξασφάλισης για δανεισμό (collateral for mortgages).

Σε πολλές χώρες στον κόσμο (όπως στις ΗΠΑ, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Ισπανία την Ιρλανδία και στην Ιαπωνία, μεταξύ άλλων), οι αγορές κατοικιών έχουν παρουσιάσει μεγάλες κυκλικές διακυμάνσεις των τιμών και των όγκων πωλήσεων, με τις διακυμάνσεις αυτές να χαρακτηρίζονται αρχικά από (απότομες) αυξήσεις των τιμών, ακολουθούμενες από πτώσεις ή ακόμα και κατάρρευση. Ως εκ τούτου, με δεδομένη τη σπουδαιότητα της αγοράς κατοικιών, η μεταβλητότητα στις διακυμάνσεις στην αγορά κατοικιών αποτελεί σημαντικό θέμα έρευνας και συζήτησης.

Στη μελέτη αυτή εφαρμόζουμε τη μεθοδολογία Markov Switching ARCH για την εκτίμηση της μεταβλητότητας στις ποσοστιαίες αλλαγές στις τιμές των κατοικιών στην Κύπρο για την περίοδο από 2001, 1ο τρίμηνο μέχρι 2016, 2ο τρίμηνο. Η συγκεκριμένη μεθοδολογία εξετάζει τη μεταβλητότητα στο ρυθμό αλλαγής του δείκτη τιμών των κατοικιών στην Κύπρο ανάλογα με τα στάδια που βρίσκεται η οικονομία («ανόδου» ή «κρίσης»), καθώς και τη διάρκεια που επικρατεί η κάθε φάση.

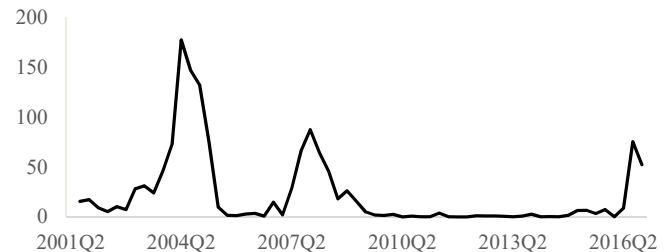
Στο πιο κάτω γράφημα (Γράφημα 1) παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της μεταβολής του δείκτη τιμών κατοικιών. Έντονη ανοδική τάση παρατηρείται στις αρχές και στα τέλη της δεκαετίας 2000 με 2010, καθώς και στις αρχές του 2016.

Γράφημα 1: % Μεταβολή του Δείκτη Τιμών Κατοικιών

Στο επόμενο γράφημα (Γράφημα 2) γίνεται ανάλυση της διαχρονικής μεταβλητότητας (διακύμανσης) του πιο πάνω δείκτη και βοηθά στον εντοπισμό των περιόδων με τις πιο έντονες διακυμάνσεις στις μεταβολές του δείκτη.

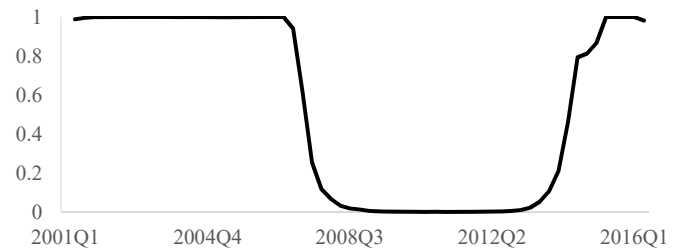
Γράφημα 2: Διακύμανση του Δείκτη Τιμών Κατοικιών

Οι συγκεκριμένες περιόδους συμπίπτουν με τις περιόδους που παρατηρείται η ανοδική τάση στις μεταβολές του δείκτη.

Στο επόμενο γράφημα (Γράφημα 3) αποτυπώνονται γραφικά τα αποτελέσματα της εκτίμησης της μεθοδολογίας μας (πιθανότητες) όσον αφορά τη μεταβλητότητα των μεταβολών του δείκτη τιμών κατοικιών στην Κύπρο.

Γράφημα 3: Πιθανότητες Επιπέδου Μεταβλητότητας

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι υπάρχουν δύο επίπεδα μεταβλητότητας: το υψηλό και το χαμηλό. Και στις δύο περιπτώσεις, η μεταβλητότητα των τιμών παρουσιάζει υψηλό βαθμό συνέχειας (διατήρησης του ίδιου επιπέδου μεταβλητότητας). Η πιθανότητα να είναι στο υψηλό επίπεδο είναι εμφανής στα πρώτα στάδια του δείγματος όπου και η αγορά ακινήτων στην Κύπρο βρίσκονταν σε έξαρση, ενώ μετά το 2008-2010, όπου η αγορά άρχισε να σταθεροποιείται, η πιθανότητα ακολούθησε καθοδική πορεία. Οι επικρατούσες συνθήκες της οικονομίας τη συγκεκριμένη περίοδο ραγδαίας αύξησης των τιμών ακινήτων (όπως η υψηλή πιστωτική επέκταση που έφερε περισσότερους επενδυτές στην αγορά κατοικίας με σκοπό τη μεγαλύτερη κερδοφορία) υποδεικνύουν ότι σε περιόδους υψηλής μεταβλητότητας υπάρχει ανάγκη για καλύτερη ρύθμιση και εποπτεία της αγοράς.

Savva S. Chr. and N. A. Michail, "[Modelling house price volatility states in Cyprus with switching ARCH models](#)". Cyprus Economic Policy Review, 11(1), pp. 69-82.

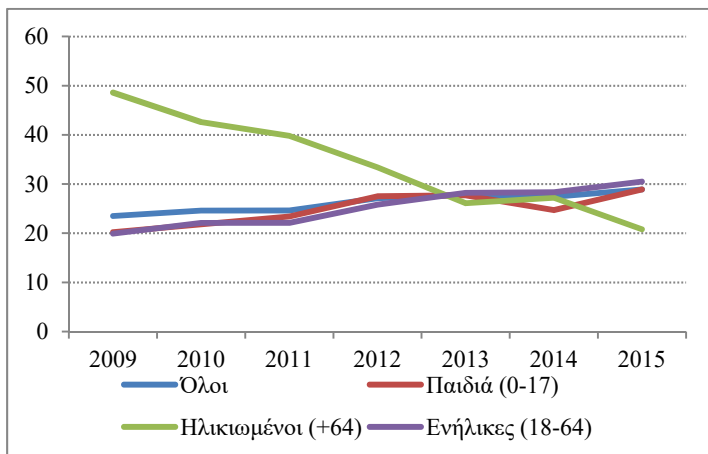
Το σύστημα κοινωνικής προστασίας στην Κύπρο μετά την κρίση: Προκλήσεις και πολιτικές

X. Κουτσαμπέλας και Π. Πασιαρδής

Σε Δοκίμιο Οικονομικής Πολιτικής, που έχει εκδώσει πρόσφατα το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών*, επιχειρείται η χαρτογράφηση του συστήματος κοινωνικής προστασίας στην Κύπρο, όπως αυτό αποκρυσταλλώνεται μετά την οικονομική κρίση. Παρόλη την αισθητή βελτίωση της οικονομικής δραστηριότητας, (σύμφωνα με εκτιμήσεις του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών η αύξηση του ΑΕΠ αναμένεται να φτάσει το 3,0% το 2017), σημαντικές κοινωνικές προκλήσεις συνεχίζουν να υφίστανται. Το Γράφημα 1 αποτυπώνει το ποσοστό φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού για το σύνολο του πληθυσμού και ανά ηλικιακή ομάδα όπως αυτό διαμορφώθηκε από το 2009 έως το 2015 σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat. Προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Το ποσοστό των ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού διαμορφώθηκε σε 28,9% σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα δεδομένα (2015). Παρόλο που ο δείκτης αναμένεται να βελτιωθεί τα επόμενα χρόνια, τα επίπεδα φτώχειας/κοινωνικού αποκλεισμού θα παραμείνουν σε σχετικά υψηλά επίπεδα.
- Σημαντικές ανακατατάξεις παρατηρούνται στο ποσοστό φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού ανάμεσα στις ηλικιακές ομάδες. Συγκεκριμένα, το εν λόγω ποσοστό έχει μειωθεί σημαντικά για άτομα άνω των 64 και έχει αυξηθεί για τις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών.

Γράφημα 1: Κίνδυνος Φτώχειας ή Κοινωνικού Αποκλεισμού (2009-2015)

Πηγή: Eurostat

Παράλληλα σημαντικές προκλήσεις αναμένεται να προκύψουν εξαιτίας των επερχόμενων δημογραφικών μεταβολών. Για παράδειγμα, η Κύπρος χαρακτηρίζεται από χαμηλό δείκτη γονιμότητας - συγκεκριμένα ο μέσος αριθμός παιδιών ανά γυναίκα είναι μόλις 1,32.

Υπό το πρίσμα των πιο πάνω εξελίξεων, αναλύεται μια σειρά πεδίων κοινωνικής πολιτικής που περιλαμβάνει την παροχή εισοδηματικής υποστήριξης σε οικογένειες, το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, τις πολιτικές απασχόλησης, το συνταξιοδοτικό σύστημα, το σύστημα υγείας, τη μακροχρόνια φροντίδα, καθώς και άλλες περιοχές συναφείς με την άσκηση κοινωνικής πολιτικής. Στόχος της ανάλυσης είναι να εντοπιστούν προβλήματα και προκλήσεις που χρειάζονται αντιμετώπιση.

Συνοπτικά τα σημαντικότερα ζητήματα που προκύπτουν είναι:

- Η παροχή εισοδηματικής στήριξης σε οικογένειες έχει εξασθενήσει λόγω των μέτρων δημοσιονομικής λιτότητας και προσαρμογής. Ενίσχυση των εισοδημάτων των οικογενειών, π.χ. μέσω ενίσχυσης των επιδομάτων τέκνων, θα βοηθούσε στη μείωση της παιδικής φτώχειας, που αυξήθηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης (βλέπε Γράφημα 1).
- Το συνταξιοδοτικό σύστημα έγινε το επίκεντρο αρκετών μεταρρυθμίσεων και μέτρων κατά τη διάρκεια της κρίσης, με στόχο την ενίσχυση της βιωσιμότητάς του. Παρά τη βελτίωση στους δείκτες φτώχειας των ηλικιωμένων, που έλαβε χώρα από το 2010 έως σήμερα, το ζήτημα της επάρκειας των συντάξεων ενδέχεται να επανέλθει. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην επάρκεια των συντάξεων των περισσότερο ευάλωτων ομάδων εργαζομένων, όπως είναι οι εργαζόμενοι σε επικίνδυνα ή/και ανθυγιεινά επαγγέλματα, οι εργαζόμενοι σε μορφές άτυπης απασχόλησης κ.ά.
- Παρά το ότι οι συνθήκες στην αγορά εργασίας έχουν βελτιωθεί, σημαντικές προκλήσεις παραμένουν: σχετικά υψηλή ανεργία, δυσκολία εισόδου των νέων στην αγορά εργασίας, συχνά φαινόμενα άτυπης απασχόλησης κ.ά. Τα προβλήματα αυτά μπορούν να αντιμετωπιστούν τόσο με στοχευμένες πολιτικές απασχόλησης όσο και με διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας.
- Η πρόσφατη απόφαση για μεταρρύθμιση στην υγεία κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Όμως, η υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων δεν θα είναι εύκολη και σημαντικά εμπόδια θα πρέπει να υπερκεραστούν προκειμένου να διορθωθούν ουσιαστικά οι χρόνιες παθολογίες του συστήματος (π.χ. να επιτευχθεί περιορισμός των άμεσων ιδιωτικών δαπανών υγείας των νοικοκυριών).

* Koutsampelas, C. and P. Pashardes (2017). [Social Protection in Cyprus: Overview and Challenges](#). Economic Analysis/Policy Papers, 05-2017.

Επιπτώσεις της εξόδου της Βρετανίας από την ΕΕ

Προτιμήσεις αναδιανομής στην Κύπρο

Χ. Πισσαρίδης

Α. Κούρτελλος και Κ. Πέτρου

Με δημοψήφισμα που έγινε στις 23 Ιουνίου 2016, οι Βρετανοί πολίτες αποφάσισαν με μια μικρή διαφορά (51,9% υπέρ και 48,1% εναντίον) την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου (ΗΒ) από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Αυτό το άρθρο αναλύει την ιστορική σχέση του ΗΒ με την ΕΕ και τις πιθανές οικονομικές επιπτώσεις της εν λόγω απόφασης, τόσο για το ίδιο το ΗΒ, καθώς και για την ΕΕ. Εξετάζονται διάφορα σενάρια χωρισμού του ΗΒ από την Ευρώπη, καθώς και μεταρρυθμίσεις που είναι απαραίτητες σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου η ΕΕ να γίνει πιο εύρυθμη και να αποθαρρύνει την έξοδο άλλων κρατών-μελών της.

Ιστορικά, η σχέση μεταξύ ΗΒ και ΕΕ ήταν πάντοτε εύθραυστη και ίσως να μην προκαλεί έκπληξη το ότι η Βρετανία είναι η πρώτη χώρα που αναζητεί την έξοδο της από την ΕΕ. Στη διάρκεια των διαπραγματεύσεων της εξόδου θα επικρατεί οικονομική και νομική αβεβαιότητα. Αυτό θα βλάψει την οικονομία του ΗΒ, διότι κατά τη μεταβατική περίοδο τόσο οι εγχώριες όσο και οι ξένες επενδύσεις θα επηρεαστούν αρνητικά και θα μειωθεί η μεταφορά τεχνολογίας. Επίσης, θα αυξηθεί η αστάθεια της Βρετανικής λίρας και των χρηματιστηριακών αγορών και θα επιδεινωθούν τα δημόσια οικονομικά. Συνεπώς, το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος ίσως να μην δικαιολογείται στα πλαίσια μιας οικονομικής ανάλυσης. Ωστόσο η ΕΕ δεν πρέπει να ρίχνει το φταίξιμο εξολοκλήρου στη Βρετανική πλευρά.

Οι οικονομικές επιπτώσεις θα εξαρτηθούν ζωτικά από τον τρόπο με τον οποίο θα γίνει η έξοδος του ΗΒ από την ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τάσσεται υπέρ μιας σκληρής διαπραγμάτευσης για να αποθαρρυνθούν άλλα κράτη-μέλη από το να ακολουθήσουν το παράδειγμα του ΗΒ. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις προτιμούν μια διαλλακτική προσέγγιση, για να αποφύγουν τις μεγάλες απώλειες ενός ριζικού διαχωρισμού. Επίσης, οι συνέπειες της εξόδου του ΗΒ από την ΕΕ πιθανό να είναι διαφορετικές για το χρηματοπιστωτικό τομέα από ότι για άλλους τομείς. Αυτό γιατί τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έχουν κίνητρα να μείνουν στο ΗΒ για να αποφύγουν την υπέρμετρη ρύθμιση που υπάρχει στην ΕΕ.

Τέλος, η ΕΕ πρέπει να εκμεταλλευτεί αυτή την ευκαιρία για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων σε θέματα όπως η λήψη πολιτικών αποφάσεων, η δημοσιονομική και τραπεζική ολοκλήρωση και η μεταναστευτική πολιτική. Σε αντίθετη περίπτωση και άλλα κράτη μέλη θα οδηγηθούν σε εκούσια ή ακούσια έξοδο, και η Ευρώπη θα διατρέχει τον κίνδυνο να καταλήξει να είναι ο αδύναμος κρίκος της παγκόσμιας οικονομίας.

Η πρόσφατη οικονομική κρίση στην Κύπρο, που επέφερε το κούρεμα στις καταθέσεις το Μάρτιο του 2013, είχε σαν αποτέλεσμα την επιβολή πολιτικών λιτότητας, σε μια προσπάθεια μείωσης του δημόσιου χρέους. Πολλοί ισχυρίζονται ότι αυτό είχε αντίκτυπο τόσο στην άμεση όσο και στην έμμεση αναδιανομή, συμπεριλαμβανομένων των φόρων και των μεταβιβαστικών πληρωμών, της κοινωνικής ασφάλισης, της εκπαίδευσης, της υγείας και της αγοράς εργασίας.

Το παρόν άρθρο διερευνά τους παράγοντες των προτιμήσεων αναδιανομής του πλούτου στην Κύπρο, χρησιμοποιώντας δύο συμπληρωματικές βάσεις δεδομένων, το European Social Survey και το World Values Survey. Οι παράγοντες αυτοί αφορούν ένα ευρύ φάσμα των μηχανισμών που επηρεάζουν τη ζήτηση για αναδιανομή πλούτου, όπως της διαγενεακής κινητικότητας, τις αντιλήψεις για δικαιοσύνη, της αποστροφής του κινδύνου, της θρησκείας, της ιδεολογίας, της δομής και της οργάνωσης της οικογένειας και ενός συνόλου άλλων ατομικών χαρακτηριστικών, όπως ηλικία, φύλο, οικογενειακή κατάσταση και καθεστώς απασχόλησης.

Βρίσκουμε ότι το ατομικό εισόδημα και οι προσωπικές αντιλήψεις για τη δικαιοσύνη παίζουν σημαντικό ρόλο για τον προσδιορισμό των προτιμήσεων αναδιανομής του πλούτου στην Κύπρο, ακόμα και όταν λάβουμε υπόψη μας και την αβεβαιότητα μοντέλου. Τόσο το εισόδημα όσο και οι αντιλήψεις για τη δικαιοσύνη σχετίζονται αρνητικά με τη ζήτηση για αναδιανομή. Από τη σκοπιά των φορέων χάραξης (ή αξιολόγησης) πολιτικής τα αποτελέσματα έχουν σημαντικές συνέπειες για το μέγεθος της κυβέρνησης, την ανισότητα, την κινητικότητα μεταξύ των γενεών και τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη στην Κύπρο.

Η σημαντική μείωση τόσο του ατομικού εισοδήματος όσο και της αντίληψης σχετικά με τη δικαιοσύνη λόγω της πρόσφατης οικονομικής κρίσης στην Κύπρο αναμένεται να προκαλέσουν μεγαλύτερη ζήτηση για αναδιανομή. Έτσι, οι υπεύθυνοι για τη χάραξη της πολιτικής θα αντιμετωπίσουν την πρόκληση να αναθεωρήσουν το μείγμα προοδευτικής και σταδιακής φορολόγησης στην Κύπρο κατά τα προσεχή έτη, προκειμένου να μειωθεί η αναντιστοιχία μεταξύ των προτιμήσεων και των πραγματικών αποτελεσμάτων πολιτικής.

Pissarides, C. (2017). [Brexit Implications for Europe](#). Cyprus Economic Policy Review, 1(11), pp. 3-13.

Kourtellos, A. and K. Petrou (2017). [Preferences for redistribution in Cyprus](#). Cyprus Economic Policy Review, 11(1), pp. 41-68.

Νέα του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών

Νέο ερευνητικό πρόγραμμα

Το ερευνητικό πρόγραμμα «Μοντέλα μεικτών δεδομένων δειγματοληψίας (MIDAS) για εκτίμηση χρηματοοικονομικών παραγόντων μεταβλητότητας υψηλής συχνότητας και μακροοικονομικών παραγόντων χαμηλής συχνότητας» στο Κέντρο Οικονομικών Ερευνών ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2017, έχει διάρκεια 24 μήνες και χρηματοδοτείται από το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Με τη χρηματοδότηση του προγράμματος εργοδοτούνται δύο μεταπτυχιακοί ερευνητές. Το ερευνητικό πρόγραμμα προτείνει και αναλύει μια νέα κατηγορία μεικτών δεδομένων δειγματοληψίας (MIDAS) μοντέλων μεταβλητότητας, το οποίο αρχικά προτάθηκε στα άρθρα του Ghysels et al. (2005, 2006), Andreou (2016) για μοντέλα μεταβλητότητας και από τους Andreou et al. (2013) για μοντέλα παλινδρόμησης.

Υπάρχει πληθώρα εμπειρικών μελετών, οι οποίες βασίζονται στις θεωρίες των χρηματοοικονομικών και μακροοικονομικών, που συνδέουν μεταβλητές μεικτής συχνότητας δεδομένων, π.χ. μακροοικονομικούς δείκτες χαμηλής συχνότητας και χρηματοοικονομικές μεταβλητές υψηλής συχνότητας. Ωστόσο, τα περισσότερα παραδοσιακά οικονομετρικά μοντέλα αγνοούν τις μεικτές συχνότητες δειγματοληψίας και συγκεντρώνουν όλες τις μεταβλητές σε κάποια χαμηλή, κοινή συχνότητα, αγνοώντας έτσι πληροφορίες ή επιβάλλοντας ένα αυθαίρετο ισοδύναμο σύστημα συνάθροισης. Σε αντίθεση, τα μοντέλα MIDAS δεν αντιμετωπίζουν αυτά τα προβλήματα, αφού εκτιμούν με ενδογενή τρόπο το μηχανισμό συνάθροισης μεταβλητών, των οποίων τα δεδομένα έχουν μεικτές συχνότητες.

Σ' αυτό το ερευνητικό πρόγραμμα προτείνουμε MIDAS μοντέλα παραγόντων μεταβλητότητας, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εκτίμηση των κοινών παραγόντων μεγάλων βάσεων διαστρωματικών και διαχρονικών στοιχείων μεταβλητών (panels) διαφορετικών συχνοτήτων δειγματοληψίας. Παρέχουμε μια μέθοδο για την εκτίμηση των κοινών MIDAS παραγόντων αυτής της νέας κατηγορίας μοντέλων, καθώς και τα κατάλληλα κριτήρια για την εκτίμηση του αριθμού των παραγόντων. Η προσέγγιση είναι καινοτόμος σε δύο διαφορετικές διαστάσεις, δηλαδή: Από τη μία πλευρά εξαγάγουμε παράγοντες από panels εκτιμώμενης μεταβλητότητας και από την άλλη μπορούμε να εξαγάγουμε παράγοντες μεταβλητότητας από διαφορετικές κατηγορίες χρηματοοικονομικών σειρών που μας επιτρέπουν να επισημάνουμε τους παράγοντες χρηματοοικονομικής μεταβλητότητας από την αντίστοιχη κατηγορία. Εκτός από τη στατιστική σημασία που παρουσιάζουν οι νέοι κοινοί παράγοντες μεταβλητότητας MIDAS, τεκμηριώνουμε επίσης την οικονομική σημασία των παραγόντων μεταβλητότητας μας χρησιμοποιώντας αποτελέσματα προβλέψεων εκτός δείγματος καθώς και χρηματοοικονομικές επενδυτικές στρατηγικές.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις

Το ΚΟΕ συμβάλλει συστηματικά στην προώθηση της εμπειρικής έρευνας με επίκεντρο την οικονομία της Κύπρου. Οι μελέτες του δημοσιεύονται στη σειρά Δοκιμίων Οικονομικής Πολιτικής/Ανάλυσης του ΚΟΕ, στο περιοδικό Cyprus Economic Policy Review καθώς και σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά.

Δοκίμια Οικονομικής Πολιτικής/Ανάλυσης

- 05-17 Zachariadis, T., Michopoulos, A., Vougiouklakis, Y., Struss, B., Piripitsi, K. and C. Ellinopoulos, "[In-Depth Assessment of the Energy Efficiency Potential in Cyprus](#)".
- 05-17 Koutsampelas, C. and P. Pashardes, "[Social Protection in Cyprus: Overview and Challenges](#)".
- 04-17 Mamuneas Th. and E. Kettani, "[Rates of return to public infrastructure](#)".
- 03-17 Pashourtidou N., C. Papamichael and C. Karagiannakis "[Forecasting economic activity in sectors of the Cypriot economy](#)".
- 02-17 Kettani E., Th. Mamuneas and P. Pashardes, "[Factors affecting the productivity of European economies](#)".
- 01-17 Savva S. Chr. and N. A. Michail, "[Modelling house price volatility states in Cyprus with switching ARCH model](#)".

Περιοδικό Cyprus Economic Policy Review

Περιεχόμενα του τεύχους 11 (Ιούνιος 2017)

- [Brexit Implications for Europe](#)
Christopher Pissarides
- [Low Socioeconomic Status Students in Higher Education: Entry, Academic Attainment and Earnings Expectations](#)
Maria Eliophotou and Nicoletta Pashourtidou
- [Preferences for Redistribution in Cyprus](#)
Andros Kourtellos and Kyriakos Petrou
- [Modelling house price volatility states in Cyprus with switching ARCH models](#)
Christos S. Savva and Nektarios A. Michail

Νέα του Τμήματος Οικονομικών

Συνέδριο προς τιμήν του Peter C.B. Phillips/Αναγόρευση επίτιμου διδάκτορα του Πανεπιστημίου Κύπρου

Το τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου οργάνωσε στις 6 Ιουνίου 2017 συνέδριο στην οικονομετρία προς τιμήν του Peter C.B. Phillips (Πανεπιστήμιο του Yale). Στις 7 Ιουνίου το ΠΚ απένειμε στον Peter Phillips τον τίτλο του Επίτιμου Διδάκτορα ως αναγνώριση της πρωτοποριακής του προσφοράς στην οικονομετρία και την οικονομική επιστήμη.

Ο Peter Phillips θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους ακαδημαϊκούς στον τομέα της οικονομετρίας τα τελευταία 40 χρόνια. Έχει συνεισφέρει ερευνητικά σε σχεδόν όλους τους κλάδους της οικονομετρίας. Συγκεκριμένα η έρευνά του καλύπτει θέματα όπως προσεγγιστική και μη προσεγγιστική στατιστική θεωρία, στατιστικά αναπτύγματα ανωτέρας τάξης, οικονομετρία χρονοσειρών, μη στάσιμα υποδείγματα, οικονομετρικά υποδείγματα σε συνεχή χρόνο, μη παραμετρική στατιστική, χρηματοοικονομική οικονομετρία και υποδείγματα πάνελ.

Ο Peter Phillips ξεκίνησε την ακαδημαϊκή του καριέρα ως λέκτορας στο Πανεπιστήμιο του Essex, ενώ ήταν διδακτορικός φοιτητής στο London School of Economics. Στα 26 του χρόνια πήρε την έδρα της οικονομετρίας στο Πανεπιστήμιο του Birmingham. Τέσσερα χρόνια αργότερα ήταν κάτοχος της έδρας Οικονομικών και Στατιστικής στο Πανεπιστήμιο του Yale.

Στο συνέδριο που έγινε προς τιμήν του Peter Phillips έδωσαν ομιλίες γνωστοί Ευρωπαίοι ακαδημαϊκοί στον τομέα της οικονομετρίας.

Εργαστήριο Πειραματικών Οικονομικών (UCY LExEcon)

Το Εργαστήριο Πειραματικών Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου (UCY LExEcon) ιδρύθηκε το 2016, στα πλαίσια της εναρκτήριας χρηματοδότησης του Λέκτορα Νικόλα Τσάκα από το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Το εργαστήριο στεγάζεται στην Πανεπιστημιούπολη και λειτουργεί υπό την αιγίδα του Τμήματος Οικονομικών. Στόχος του εργαστηρίου είναι η παραγωγή ερευνητικού έργου υψηλής ποιότητας στα Πειραματικά Οικονομικά (Experimental Economics) και η δημοσίευσή του έργου αυτού σε έγκριτα διεθνή περιοδικά.

Οι συμμετέχοντες στα πειράματα είναι συνήθως φοιτητές του Πανεπιστημίου Κύπρου, οι οποίοι με αυτό τον τρόπο έχουν την ευκαιρία να αποκτήσουν μία πρώτη επαφή με την ερευνητική διαδικασία.

Η ερευνητική δραστηριότητα των μελών του εργαστηρίου εστιάζει κυρίως στην ανάλυση προτύπων συμπεριφοράς, στο βέλτιστο σχεδιασμό αγορών και θεσμών, καθώς και στην εμπειρική επαλήθευση θεωρητικών υποδειγμάτων λήψης αποφάσεων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε περιβάλλοντα στα οποία υπάρχει σημαντική στρατηγική αλληλεπίδραση μεταξύ των ατόμων.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στο σύνδεσμο: <http://www.ucy.ac.cy/econ/el/research/ucy-lexecon-gr>

Δημοσιεύσεις

Το 2016 ήταν μια πολύ παραγωγική χρονιά από ερευνητικής σκοπιάς. Οι ακαδημαϊκοί του Τμήματος δημοσίευσαν πέντε άρθρα σε περιοδικά που κατατάσσονται στην κατηγορία 4 (κορυφαία στον κλάδο τους – top of their field) της λίστας της Association of Business Schools και άλλα επτά άρθρα στην κατηγορία 3 (υψηλού κύρους – highly regarded). Τα πέντε άρθρα που ανήκουν στην κατηγορία 4 είναι τα εξής:

Andreou E. (2016). "On the use of high frequency measures of volatility in MIDAS regressions", *Journal of Econometrics*, 193 (2): 367-389.

Andrade P. and Zachariadis M. (2016). "Global Versus Local Shocks in Micro Price Dynamics", *Journal of International Economics*, 98(1): 78-92.

Glushenkova M. and Zachariadis M. (2016). "Understanding post-Euro Law-of-One-Price Deviations", *Journal of Money Credit and Banking*, 48(6):1073-1111.

Hadjiyiannis C., Heracleous M.S., and Tabakis C. (2016). "Regionalism and Conflict: Peace Creation and Peace Diversion", *Journal of International Economics*, 102:141-159.

Xeferis D. (2016). "Stability in electoral competition: A case for multiple votes", *Journal of Economic Theory*, 161: 76-102.

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με στόχο την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στα οικονομικά, κυρίως σε θέματα που ενδιαφέρουν την Κύπρο.

Στην πυραμίδα της διοικητικής ιεραρχίας του ΚΟΕ είναι το Συμβούλιο και το Ακαδημαϊκό Συμβούλιο:

- Το Συμβούλιο απαρτίζεται από μέλη τα οποία προέρχονται τόσο από την ακαδημαϊκή κοινότητα όσο και εκτός αυτής. Το Συμβούλιο έχει συμβουλευτικό ρόλο και στηρίζει το έργο του ΚΟΕ εντός και εκτός του Πανεπιστημίου.
- Το Ακαδημαϊκό Συμβούλιο απαρτίζεται από τους υπεύθυνους των ερευνητικών προγραμμάτων και μεριμνά για τη διεξαγωγή της έρευνας.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Γιώργος Συρίχας, Εκτελεστικός Σύμβουλος, Κεντρική Τράπεζα Κύπρου

Μέλη: Έλενα Ανδρέου, Καθηγήτρια, Διευθύντρια ΚΟΕ, Τμήμα Οικονομικών και ΚΟΕ, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Μάριος Κληρίδης, Πρώην Γενικός Διευθυντής, Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα

Μιχάλης Μιχαήλ, Καθηγητής, Τμήμα Οικονομικών, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Γιώργος Παντελή, Διευθυντής, Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών και Ευρωπαϊκής Ένωσης, Υπουργείο Οικονομικών

Πάνος Πασιαρδής, Ομότιμος Καθηγητής, Τμήμα Οικονομικών και ΚΟΕ, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Γιάννης Τιρκίδης, Ανώτερος Οικονομολόγος, Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Έλενα Ανδρέου

Μέλη: Σωφρόνης Κληρίδης

Αντρος Κούρτελλος

Θεοφάνης Μαμουνέας

Πάνος Πασιαρδής

Χριστόφορος Πισσαρίδης

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Θεόδωρος Ζαχαριάδης

Μαρία Ηλιοφώτου

Χρήστος Σάββα

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Άντζελα Σιεκέρσαββα, τηλ. 22893660, email: shekersavva.angela@ucy.ac.cy

Οι απόψεις που εκφράζονται στα άρθρα του ενημερωτικού δελτίου είναι των συγγραφέων μόνο και δεν αντιπροσωπεύουν αναγκαστικά το ΚΟΕ. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του ενημερωτικού δελτίου, με αναφορά στο παρόν δελτίο και τους συγγραφείς του άρθρου.

Η 'Οικονομική Έρευνα' κυκλοφορεί δύο φορές ετησίως και είναι διαθέσιμη σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα του ΚΟΕ <http://www.ucy.ac.cy/erc/en/publications/newsletter>